

ALPAIDIS

2/2022

Alpaidis 2022 TIJDSCHRIFT VAN DE HEEMKRING HOEGAARDS ERFGOED VZW

Erfgoed ♦ Geschiedenis ♦ Volkskunde ♦ Biercultuur

Anno LVIII nr. 227 2/2022

Driemaandelijks: juni, juli, augustus 2022

Afgiftekantoor 9550 Herzele ♦ Erkenningsnummer P 802006

♦ Ver. Uitg. M. DODION, Lelielaan, 34, 3191 Hever

Erelid

Mr en Mevr Branson Collin (100 Euro)

Steunende leden van 50 euro .

Collaers Philip

Creten Arnold

Goris Elisabeth

Janssens (OPS.MOJA)

Mariadal - Zusters Vereniging H.Hart

Laloup-Vandersmissen Ivan

Lansheer Lefèvre Marleen

Marchal Nicole

Michel Chris

Sevenants -Dumoulin

Taverniers Jean Pierre

Van der Bruggen Bart

Vander Velpen-Horion

Vanhulst -Herbots Arthur

Van Nerum Marc, not. en kinderen

Wauters Alfred

200 JAAR ZORG VOOR MENS EN MILIEU

Boekvoorstelling

met receptie en PowerPoint

op zondag 26 juni 2022 om 15 uur in Mariadal

Uitnodiging voor onze leden

De Zusters van de Vereniging met het Heilig Hart.
De Heemkring Hoegaards Erfgoed.

Hoegaarden, Paastijd 2022.

Beste vrienden van Mariadal,

Wij verwachtten het twee jaar geleden, maar corona was spelbreker.
Nu hopen we het te kunnen realiseren:

**De boekvoorstelling
'200 jaar zorg voor mens en milieu.'**

**De Zusters van de Vereniging met het H. Hart
zijn 200 jaar in Mariadal 1820 – 2020.**

**Op zondag 26 juni vanaf 14.30 uur
wordt u verwacht in Mariadal.**

**Om 15 uur heeft de boekvoorstelling plaats
in aanwezigheid van de auteurs Maurice Dodion, Wasiliy Pedjko
en Ann Raymaekers (boekverzorging).**

2

Er is ook een tentoonstelling en een PowerPoint die licht werpen op het leven in Mariadal,
waar u deel van uitmaakt.

De Heemkring Hoegaards Erfgoed zorgt voor een hapje en een drankje.

Er zijn nog boeken beschikbaar aan 25 Euro.

Om u goed te kunnen ontvangen vragen we om in te schrijven vóór **10 juni 2022**.

- Zusters van de Vereniging met het H. Hart, Klein Overlaar 1
te 3320 Hoegaarden,
- johanna.claessens@telenet.be,
- TeL; 0494 41 93 81.

Wij kijken hoopvol uit op de ontmoeting.

Met vriendelijke groeten namens de Zusters van de Vereniging met het H. Hart,
de Heemkring Hoegaards Erfgoed,

Zr. Johanna Claessens, a.o.

Het kanton Hoegaarden (1795-1800): van korte duur maar met uitgebreide geschiedenis.¹

(Maurice Dodion en Wasily Pedjko)

Wat vooraf ging

Het kanton Hoegaarden omvatte 16 dorpen: **Hoegaarden, Bost, Overlaar, Rommersom, Outgaarden, Wulmersem, Ezemaal, Goetsenhoven, Hakendover, Linsmeau, Op- en Neerheyllissem, Zétrud-Lumay, L'Ecluse (Sluizen), Oorbeek en Houtem St.-Margriet.** (Ook Hoksem ging als afzonderlijke gemeente deel uitmaken van het kanton Hoegaarden, maar hield in 1796 al op met te bestaan als afzonderlijke gemeente. Het deel met de kerk werd bij Hoegaarden gevoegd, het andere deel bij Kuntich).

Een **directoire-commissaris** is gehecht aan elk kanton. In Hoegaarden wordt dat **Jean-Baptist Van Autgaerden de oude**. Hij wordt benoemd en ontslagen door het Directoire te Parijs. Hij moet minstens 25 jaar oud zijn en verblijven in de hoofdplaats van zijn municipale administratie, waar de beheerders trouwens hun zittingen houden. Zo wordt het **Nieuwhuys** de vergaderplaats en gemeentehuis. **Hij is een politieke vertrouwensman van de centrale regering en wel deze van het Franse revolutionair bewind.** Midden in de hernieuwing van een maatschappij die in België vijandig wordt begroet, zorgt hij allereerst in zijn streek voor de openbare orde en rust. Zijn toezichtstaak is algemeen: als vaandeldrager van het nieuwe regime eist en controleert hij de uitvoering van alle revolutionaire wetten (moet rapporten opsturen naar de commissaris van het departement. Met dit doel gebiedt de wet hem deel te nemen aan iedere deliberatie van de kantonale municipaliteit en moet hij, ofschoon zonder recht tot stemming, vóóraf verplichtend gehoord worden in alle aangelegenheden. Zijn voogdij is daarmee allesomvattend vastgelegd (het enige wat zij niet mogen is te beschikken over de openbare gelden of mandaten desbetreffend afleveren).

Het kanton²

De lokale bestuursorganisatie vastgelegd door de grondwet van het jaar III (5 fructidor jaar III of 22 augustus 1795) en uitgevaardigd bij ons door een besluit van 6 oktober 1795, verschilde grondig van latere regimes en de huidige administratieve organisatie. Het laagste niveau van de administratieve hiërarchie werd gevormd door de municipaliteiten die elk de bevoegdheid hadden over een kanton. De kantons waren zowel bestuurlijk als territoriaal de basiseenheden. Ze vormden de onderverdelingen van de departementen en groepeerden elk één of meerdere gemeenten. De autonomie van de gemeenten werd sterk aan banden gelegd. De steden en dorpen met minder dan 5.000 inwoners hadden vrijwel geen autonomie en werden in kantons gegroepeerd. De leiding berustte bij de municipale raad, waarin beambten (*agents municipaux*) en een *vertegenwoordiger* van het centrale gezag (*commissaire du Directoire exécutif*) zetelden. Elke municipale beambte werd bijgestaan door een vervanger (*adjoint*) en vertegenwoordigde een lokaliteit van het kanton. De gemeenschappen die hen afvaardigden mochten zichzelf gemeente noemen.

¹ Vervolg van het artikel begonnen in Alpaidis nr 226 (4/2022).

² Sven Vrielinck, De territoriale indeling van België, 1795-1963, Universitaire Pers Leuven, 2000, III delen.

De lokaliteiten tussen 5.000 en 100.000 inwoners behielden enige autonomie. Ze vormden elk een kanton (er waren er 58 op ons grondgebied). Het bestuur werd uitgeoefend door de *officiers municipaux*, die samen een de commissaris van het Directoire de municipale raad samen stelden.

De kantons bleven in voege tijdens het regime van het Directoire (1795-1799). **Door de wet van 17 februari 1800 kreeg elke lokaliteit waarvan een municipale beambte in het kantonbestuur zetelde het statuut van autonome gemeente.** De kantons met hun begrenzing bleven wel bestaan, maar nu als gerechtelijk kanton. **Maar Bost, Overlaar en Rommersom bleven zelfstandige gemeenten tot 1820**, waarna ze opnieuw gehuchten werden van Hoegaarden.

Samenstelling van de Kantonnale Raad (De benoeming van de Municipale Agenten en hun adjuncten geschiedde op 28 Frimaire An IV (19-12-1795) behalve Berwouts, Nijs en Latinne op 12 Nivose An IV (2-01-1796).

Voorzitter van de Raad:

Jean Henri Vanhelfmont uit Hakendover, rechtsgeleerde, ongehuwd, benoemd op 11-06-1796.

Municipale Agenten:

François Berwouts, handelaar, ongehuwd, tevensvervanger van de Voorzitter; M.G. Houbar, Notaris te Zétrud-Lumay,

Gabriel Latinne, landmeter, gezinshoofd uit Opheylissem,

Toussaint Hamels, landbouwer, gezinshoofd uit Neerheylissem,

Joseph Hanesse, schrijnwerker, gezinshoofd uit Linsmeau,

J. Vandenschilde, landbouwer, ongehuwd, wonende te Goetsenhoven,

Lambert Smeesters, landbouwer, ongehuwd, gevestigd te Ezemaal,

Henri Dewaelheyns, kerkmeester, gezinshoofd uit Hoegaarden,

Jean Claes, landbouwer, ongehuwd, uit Sluizen,

Joannes Vanelderden, landbouwer, gezinshoofd uit Overlaar,

Philippe Jongmans, landbouwer, gezinshoofd uit Oorbeek,

Charles Van Hagendoren, landbouwer, gezinshoofd uit Rommersom,

Pierre Schuermans, landbouwer, gezinshoofd uit Bost,

Pierre Hanset, kerkmeester, gezinshoofd uit Outgaarden,

François Van Autgaerden, landbouwer, weduwnaar,

Vervangers in volgorde:

Henri Nijs, brouwer, gezinshoofd uit Hoegaarden,

Nicolas Joseph Stockmans, landbouwer,

Andre Bulhommes, landbouwer, weduwnaar,

Philippe Kinnar, molenaar, gezinshoofd,

Henri Delthiège,(de Thiège), landbouwer, gezinshoofd uit Linsmeau,

Thomas Tomsin, landbouwer, gezinshoofd uit Goetsenhoven,

André Sion, wagenmaker, gezinshoofd uit Hakendover,

Servais Kinnar, landbouwer, gezinshoofd uit Hakendover,

Jacques Scaheys, landbouwer, weduwnaar uit Sluizen,

Jean Bt. Decoster, herbergier, gezinshoofd uit Overlaar,

Ferdinand Larock, molenaar, gezinshoofd uit Oorbeek,

Pierre Sondervorst, landbouwer, ongehuwd uit Rommersom,

Jean Cluts, landbouwer, gezinshoofd uit Bost,

N. Kinnar, hoefsmid, gezinshoofd uit Outgaarden,

Jean Bouten, landbouwer, gezinshoofd uit Sint-Margriet-Houtem,

(wordt vervolgd)

Bijnamen 10³

Wasily Pedjko, Hubert-Charles Mannaerts, Dr. Willem Loosen, de residenten van het woonzorgcentrum Hugardis, OKRA-Hoegaarden en Meldert.

Maurice de Bekker	Casseau	
Maurice de spin	Vermeulen	
Maurice Laiper	Oostendenaar woonde in Hauthem	
Maurice Matras		Dr Loosen Willem
Maurice van Constant Pië	Beenhouwer Maurice Gilis	Tiensestraat
Maurice van Kade		
Medemmeke	Ruelens (komt van Madame)	Gasthuisstraat
Mej Jen	Janssens Marie	
Melet	Hermans	H.Dotremontstr
Mellet	Hermans	Stoopkensstraat
Mence Kaapie		Dr Loosen Willem
Mence Prom		Dr Loosen Willem
mengke Vloëi		Stationsstraat
Menieres	Vanautgaarden (vooraanstaande persoon die mijnheer werd genoemd)	Vroente /Kloosterstr
Menierke	Swellen Alfons	
Menierke Schoen	Ausloos (gemeentesecretaris)	Nerm/Aalst
Mereun	Swellen Maria	
Merie Mechat	Giroulle	H.Dotremontstr
Merie Pijp	Bonjean ?	
Merike Prot	Rems Maria	
Merikke Jen	De Maeyer	Nerm/Aalst
Meris Kadee	Smets (Maurice die een echt "Cadet" was)	Tiensestraat
Merja de verwoäres	vroedvrouw , Moeder van Pierre Rotty,	Stoopkensstraat
Merja Dol	herbergierster op de brug	
Merja Mazoet	Maria Fillé (Taverniers)- mazoutleverancier	Pastorijstraat
Merree Pijp		Tiensestraat
Merre Sjak	Merree komt van Maria	Tiensestraat
Merree Jas	Fillé	Vroente /Kloosterstr
Merree Mechiel	Barbier	Nerm/Aalst
Merree van den Echo		Vroente /Kloosterstr
Merrike Jen	Demaeyer Marie	
Meulle	Vandermolen	Pastorijstraat
Mie Jen	Janssens (Jacobus Sweerts)	Nerm/Aalst
Miëke Yen	Stockmans(Grootmoeder van Thérèse Lochie)	Stoopkensstraat
Miena	Billet	
Mil Bak	Doyen	Doelstraat
Mil Blek	Ruelens (blikslager) - smid	Gasthuisstraat
Mil Cop	Smeyers	Stoopkensstraat
Mil Dol	Stockmans	E. Ourystraat
Mil Frit	Godefridi (Frit komt uit familienaam)	Houtem
Mil kermank	Vandenbempt Emiel	
Mil Kessaai	Nitelet Emile	
Mil Petrey	Lahay	Stoopkensstraat
Mil Pië	Dotremont	Stoopkensstraat
Mille a Baye	Taverniers	Houtem
Milleke sooi	Emiele Delattin	

³ Bijnamen in Alpaidis: nummers 217 (4/2019), 218 (1/2020), 219 (2/2020), 220 (3/2020), 221 (4/2020) 222 (1/2021), 223 (2/2021), 224 (3/2021), 225 (4/2021) en 226 (1/2022); Wij gebruiken voor Outgaarden de oude straatnamen.

Moe jok	Devroye	
Moech	Vermeulen J.	
Moeëtte	Rottie	Tiensestraat
Mon de Kaiper	Edmond Vandermolen (die kuiper was)	Stoopkensstraat
Mon Doure	Truyens	
Mossel	Van Diest (woonde in de herberg – “In de Mossel”.	Klein Overlaar
Moustache	Lochy (Gist)	Gasthuisstraat
Muëreke	Vandervesse (Smid + Keukengerei) “ Moor”	Gasthuisstraat
Muke	Stroobants	
Mukke	Geerkens	E. Ourystraat
Mumbol		Dr Loosen Willem
Mureke	Vandervesse -Stovenwnkel	
Mus	Swellen Jean	
Naar Gitses		Houtem
Nake de melkboer	Ferdinand Giroulle (dië melk vente)	H.Dotremontstr
Nandine Broebel		
Nar Keitel	Dotremont (Reinaard van Keitel)	Stoopkensstraat
Narres	Dit was Bernardus Dotremont. Zijn zonen werden genoemd: Lowie van Narres – Zander van Narres – Staaf van Narres	Vroente /Kloosterstr
Nauwke van Hauthem	Vangrambesen	
Nee Allende	Celis (komt van Leonie en van Ellende)	Doelstraat
Neefkes	Vandenbempt (komt van neef)	Nerm/Aalst
Nekke Schoen	Ausloos	Gasthuisstraat
Net Due	Stokart – Antoinette Detiège	Stationstraat
Net Pekau	Vandenbempt	
Net Pekou	Vandeberg	Nerm/Aalst
Neukes	Vandermolen Georges -onderwijzer 2 ^{de} graad Woonde villa Alpaides -Klein Overlaar -vreemde geluiden van zijn hand effect veroorzaakte op de kop en oren(lichamelijke straffen bestond nog – lat op palmhand	Paul Henrickx
Neulle	Van Laenen	
Nirrekes	Collaert	Stationstraat
Nolle van Arnolds	Adams	Nerm/Aalst
Nolle van Fluppenkes	Tolelet	H.Dotremontstr
Nollekes	Van Autgaerden (komt van Arnold)	E. Ourystraat
Odile de Flieremuis	Odile 100 jaar	
Oeme	Vanosmael (komt van het woord “oom”)	Gasthuisstraat
Orgelist	Hendrickx	
Oscar Bijou	Hardiquet Oscar	
Oscar van Nangs	Vanhagendoren (of Nangd)	Stoopkensstraat
Paake en zwette Nie		Dr Loosen Willem
Paijere	Dehennin P.	
Païke	Gasia	
Païke Sajet	Pierre Holloigne	
Païkke	Foerie (betekent oude man)	Stationstraat
Pakke Leu	Fourie - Schrijnwerker	
Palmiere Papier	Delimon – weduwe Vanderstappen	Tiensestraat
Palmyre van Tis van de meule	Grootmoeder van Dr Anne Delmulle	
Paradijs	Meddaerts	

**Bijnamen tussen 1660 en 1714 in de overlijdensregisters van Hoegaarden,
genoteerd door de toenmalige pastoor Joannes Van den Putte ⁴**

Maurice Dodion en Dr. Gilbert Vandenbempt

Pastoor-deken Jan Van den Putte/de Puis⁵ (1635-Hoegaarden 15.12.1712) was de laatste kanunnik-plebaan, want zijn opvolgers zouden niet meer tot het kapittel behoren.

Een eeuwigdurend jaargetijde voor hem ingesteld na zijn overlijden in 1712 wordt tot vandaag in ere gehouden.

Geboren als zoon van Jean Van den Putte (1608-67) en Marie Carpeau (1608-74) in 1635 (zijn ouders waren in 1633 gehuwd) en kleinzoon van Jean de Puis x Marie de Hennef en van Jean Carpeau en Marie Everaerts. Bertel Peeters was zijn schoonbroer. Giens zoon Henricus Peeters zal hem opvolgen.

Bij nazicht van de overlijdensregisters van de ons omliggende gemeenten hebben we nergens ditgebruik van bijnamen opgemerkt en wat de parochie Hoegaarden betreft is deze reeks de enige.

De Hoegaardse parochiepriesters hadden de gewoonte om bij de overlijdens te noteren of de aflijvige in het Centrum ('in loco', 'nabij de Beek') woonde dan wel in één van de gehuchten: Aalst, Nerm, Schoor⁶, Cauwenberg⁷, Elst, Hoksem, Bost⁸ en Ast⁹, Rommersom, Hauthem, Kerkoverlaar (= groot Overlaar), Overlaar/Opooverlaar (= Klein Overlaar); Sluizen/L'Ecluse viel gedeeltelijk onder de parochie Hoegaarden en Kerkoverlaar werd bij de herindeling van de bisdommen in de helft van de zestiende eeuw een zelfstandige parochie.

Volgens een oorkonde van 1489, telde Hoegaarden in die tijd, 12 gehuchten: "*Wij meier, scepene ende alle gemeyne ingesetene van Hugairden, Opovelair, Kerckovelair, Bost, Ast, Rommelsom, Elst, Nederhem, Aelst, Couwenberghe, Schoer, Houthem ende Hoxhem....*"

7

De bijnamen (aliassen) staan voor het uitgeoefende beroep (dekker= dakdekker, slager, soldaat, voddeman), fysieke kenmerken (oud, sceel, mank, lam, groot), afkomst (Luik, Duits gebied); gedragsomschrijvend zijn 'joncker Wilhem', 'Meniris', 'capiteijn van Nerm, 'sonder Hoet'; vroegere familienaam zoals Joannes Hoex, alias Le Quain (er werd nogal eens van familienaam veranderd!)¹⁰

(80) 17.08.1660 in Elst: Wilhelmus N (sic)¹¹ alias '**Grand Guillam**'

De pastoor noteert de overlijdens in het Latijn; wij zetten zijn notities om in het Nederlands, behalve de voornamen van de overledenen; Wilhelmus is het Latijn voor Willem, in het Frans Guillaume.

Blijkbaar is 'grand Guillam' een Franstalige inwoner van het gehucht Elst.

(84) 11.11.1660 in Bost: de echtgenote van een zekere arme genoemd '**Den voddeman**' Bernardus Colin.

(119) 06.03.1662 in Nerm: Maria N echtgenote van Michaelis Vanden Putt, alias Michiel '**Den Decker**'; zijn beroep is hier de bijnaam: dakdekker.

(122) 03.05.1662 in Bost: Juliana Lamens, echtgenote van '**Saint Amour**'. In juli 1663 zal Kristof Balland, alias Saint Amour zelf, overlijden in Bost. Mooie bijnaam, het gelijknamig dorp bestaat wel.

(130) 25.12.1662 in het centrum: Wilhelmus Swellen weduwnaar; alias '**Willem de cuijper**'; kuiper of tonnenmaker is zijn beroep.

⁴ Achtereenvolgens geven we het volgnummer in het register; de plaats van overlijden (één van de gehuchten of het centrum), de naam van de overledene en zijn/haar bijnaam

⁵ De Franse familienaam de Puis/Depuis werd van den Putte/Vandenputte.

⁶ Laatste gebouw in Schoor was de molen en die is afgebrand in 1865.

⁷ Voorbij Aalst aan de kromming van de Beek; in de 16de en 17de eeuw werd er veel gesproken over Cauwenberg; er rest nu de familienaam Couwberghs of Kabergs.

⁸ Werd in 1882 een zelfstandige gemeente (nu Tienen).

⁹ Ast maakt deel uit van Goetsenhoven (nu Tienen).

¹⁰ Een verplichting tot vaste familienaam was er niet vóór de Franse Tijd (1795-1815).

¹¹ Als de pastoor de voornaam/familienaam niet kende schreef hij een N (nescio = ik ken de naam niet).

- (144) in mei 1663 in Cauwenberg: Joannes Gielis, alias '**hauthen Gilis**'; blijkbaar was deze Jan niet van de lenigsten, vandaar '**Houten Gilis**'.
- (149) 23.07.1663 in Bost: Christophorus Balland, alias '**Saint amour**'.
- (170) in februari 1664 overleed in Hauthem een kindje van N. Corbeels, alias '**Couteriken**'.
- (186) in november 1664 overleed een kindje van Joannes Hoex alias '**Le Quain**'.
- (203) 19.03.1665 in het Centrum: Maria Kenis echtgenote van Gorgonius Bressin alias '**Paenhuys**'
- (214) 03.08.1665 in Bost: Maria, de weduwe van een zekere Joannes '**den Dienaer**', alias Vanden Berghen
- (238) 01.02.1666 in Nerm: in de woonst van Tossijn Nijs, Godefridus Frederix, alias '**lamen Goort**'
- (311) 02.10.1667 in Nerm: Maria Del Bas, weduwe van Hubertus Vandenbempt, alias '**Moeken**'.
- (322) 31.12.1667 in Nerm: Gosuinus Mertens, een negentigjarige jongman, alias '**capiteijn van Nerm**'.
- (341) 07.07.1668 te Aalst: Servaes Nijs, alias '**Sterken Vaes**' (Vaes < Servaas)
- (346) 12.08.1668 in Bost: Ferdinandus Lamens alias '**Sonder Hoet**' (besmet met dissenterie)
- (359) 01.09.1668 in Nerm: Michael Vanden Put alias '**Michiel den Decker**'.
- (403) 07.04.1669 in het Centrum: Henricus, zoon van Bartholomeus Vanosmael, alias '**Cameraet**'
- (423) 06.10.1669 in Nerm: Antonina Van Goitsenhoven, **eeuwelinge**, alias '**de awe Antonet**'.
- (444) 23.01.1670 Joannes Milckaerts, jongman, alias Jan '**de Luijckenaer**'.
- (505) 23.02.1671 overleed nabij de Beek (Centrum): Barbara Van Herberghen, alias '**Berber Goelis**'.
- (515) 06.05.1671 overleed te Hauthem: Ermelindis Finoulst, alias (*Niet meer leesbaar, laatste lijn op de pagina ontbreekt*)
- (530) november 1671: Marcellus Geerts, alias '**Marcelis den saeper**' (?)
- (565) 28.09.1672 te Rommersom: Guillelmus Vanden Put, alias '**Willem den ruijter**'.
- (587) 13.10.1673 in Nerm: Elisabeth (Terkinderen?) alias '**Lijsken Tievier**'.
- (594) 07.12.1673 in Bost: Cristina Gilis, echtg. Joannes Mas, alias '**corporael**', werd begraven in de kapel van Bost.
- (682) 17.12.1675 in Rommersom: Maria Hamers, **alias Mats ...**
- (841) 26.09.1676 in het Centrum: Petrus Van Herberghen alias **grooten Pier** (Pier < Petrus, Pierre)
- (909) 02.10.1679 in Sluizen: Lambertus Dewelde, bijgenaamd '**Schele Lemmen**' (= schaap)
- (934) 18.11.1680 in Hauthem: Anna N. alias **Cleijn An**.
- (1061) 01.06.1685 in Aelst: Helena Tenteniens alias **Heel Pots** Heel < Helena; Pots?)
- (1108) 08.10.1686 in Schoor: Stephanus Ruele, alias '**Steven de mannemaeker**' (mandenvlechter)
- (1134) 03.01.1688 in Sluizen, in het huis van de rector overleed Antoon Carpeau, bijgenaamd **den Tone**
- (1148) 28.08.1688 in Bost: Jan Schotte, alias '**Jan den Duijtsch**'.
- (1163) 02.05.1689 in Nerm: Engelbertus Lambrechts alias **Engel den slaeger**.
- (1195) 26.06.1690 in Bost: Joannes Vanden Schilde senior, alias **Jan Oom**.
- (1220) 04.02.1691 in het Centrum: Nicolaus Piret alias **den auen costar** (de oude castar?)
- (1260) 07.09.1692 in Tienen, Agnes Balson, echtgenote van Gerard Van Osmael **alias nepos**; zij werd begraven te Hoegaarden; **nepos (Latijn) betekent 'kleinzoon, neef', maar staat ook voor verkwister, brasser (wat een kleinzoon vaak is, althans in de ogen van zijn grootvader.**
- (1307) 09.08.1693 te Aalst: Henri Everaerts (Everaets), zoon van Jan, alias '**Cappendael**'.
- (1331) 30.08.1693 in Spanuijt (Bost) nabij Tienen, Wilhelmus Swellen alias '**Joncker Wilhelm**' (zie 1827)
- (1362) 16.09.1693 in Aalst: Joannes Everats, alias **Cappendael** (zie 1307) (eerdere familienaam)
- (1372) 22.09.1693 in het Centrum: een oude vrouw genaamd Catharina N., alias **d'oude Catlin**.
- (1373) 23.09.1693 in het centrum: in een arme knecht, alias **Meniris** *voornaam en familienaam zijn door de pastoor niet gekend, zijn bijnaam wel*)
- (1408) 13.10.1693 in Hoksem: Henricus Quathoven, alias **Hendrick den Soldaet**.
- (1590) 06.03.1698 in het Centrum: in het huis van haar zoon, Marcellus Ste..., Catharina Van Montenaken, alias **Creupel Lijn**.
- (1617) 02.07.1699 in Hauthem: Petrus De Puis, alias **den Soldaet**.

(1677) 20.11.1702 in Rommersom: Joannes Festraets de jonge, alias **Manquen Jan** (mank/kreupel).
 (1782) 30.10.1705 in Hoksem, Catharina lenno, alias **Lijn Gilis** (eerdere familienaam/verwant).
 (1827) 09.08.1706 werd in Spanuit Catharina Latin vermoord, de weduwe van Arnold Swelden, dochter van Willem Swelden, bijgenaamd '**Joncker Wilhem**'.
 (1965) 16.05.1712 Maria Collijn, echtgenote van Arnoldus Naijens, alias **Maeij Wouters**, vroedvrouw.
 (2023) 23.10.1676 in Hauthem, Anna ..., alias **Anne Magdeleene**.
 (2044) 04.11.1676 in Bost, Anna Van Steenwegen alias **dove maij**.
 (2078) 20.01.1677 in Aalst, Lambertus Nijs, alias **Sweten Lemmen**.

Inhoud Familieschoon 63ste jaargang (2022)	nr. 80(NR)	2/2022
Art. 368 Dubbele afstamming bij de V Geslachten. La double filiation chez les V lignages. Art. 369 Ook de familie de Wilde d'Estmael stamt uit de V Geslachten: gilde van de Zwarte Merel. Art. 370 Christian Dotremont (1922-2979) werd 100 jaar geleden geboren: overgrootvader was apotheker in Hoegaarden; zijn grootvader, eveneens apotheker trouwde en vestigde zich in Boussu. Art. 371 Afstamming uit de V Geslachten van de families Ugeux, Schillings en Folon Art. 372 Voorstelling van film over Jean-Michel Folon (1934-2005), afstammeling uit de 'Gulden Lelie'. Art. 373 ' <i>Ik was van nature geen vaandeldrager</i> ', uit de biografie van Arthur Van Nerum (+), deken van de Gulden Lelie (5de vervolg) Art. 374 Afstamming Joris Hardiquet (Hoeg. 1949-Tienen 2022) uit de Gulden Lelie: van de pastorie van Hoegaarden naar de dekenij van Tienen. Art. 375 Vergadering van de hoofdraad van de Confrérie in het Paradijs (Zaterdag 23.04.2022) Art. 376 De Madelonsboom, volksgebruik en legende, onderzoek ter plaatse.		
Lidmaatschap 2022 / cotisation annuelle (20 euro/jaar) : BE63 3300 5449 0008		
IBAN: BE63330054490008	Bic code: BBRUBEBB	
steunabonnement en buitenland 35 euro	beschermend lid 50 euro	

Inhoud Alpaidis 58ste jaargang (2022)	nr. 227	2/2022
-Editoriaal -Uitnodiging boekvoorstelling 26 juni in Mariadal -Het kanton Hoegaarden (1795-1800): van korte duur maar met uitgebreide geschiedenis -Bijnamen (tiende vervolg) -Bijnamen tussen 1660 en 1714 in de overlijdensregisters van Hoegaarden, genoteerd door de toenmalige pastoor Joannes Van den Putte. -Meldert 1988: de KWB-afdeling viert haar zilveren jubileum met het Ermelindis-schrijn uit 1236. -Tentoonstelling over griffels en potloden, tikmachines en schooluniformen (erfgoeddag 24 april). -Duivenklokken anno 1908 publiek tentoongesteld en de uurwerkmakers Hettich. -De Hougardia (1925-1978), was een 'Speciaal Stoopke'. -Waarom dronken de middeleeuwen zoveel bier en hadden zeer veel Hoegaardiers een hoptuin? (Boekvoorstelling) -De molen van Outgaarden draaide eveneens met de molenaarsfamilie Geens tot ongeveer 1950 op een dieselmotor.		

Meldert 1988: de KWB-afdeling viert haar zilveren jubileum en haalt het Ermelindis-schrijn uit 1236 voor 10 dagen terug thuis uit Amiens ¹².

(Maurice Dodion en Wasily Pedjko)

Vooraleer Frans Doperé zijn artikel publiceerde over het schrijn van Ermelindis en meer dan een decennium vóór het jaar 2000 met de zesde erkenning van de relikven van de heilige en het ruime huldeboek over Ermelindis haalde de K.W.B. het schrijn van 1236 voor tien dagen terug vanuit Amiens naar Meldert.

Op een waardiger wijze kon het zilveren jubileum van de vereniging niet gevierd worden.

K.W.B. Bestuur van Meldert in 1988:

- Henri Peeters, voorzitter.
- Eddy Vanvinckenroye, ondervoorzitter.
- Paul Schoovaerts, secretaris.
- Johan Hacour, penningmeester.
- Arthur Marchal, Roger Abts, Roger Rosseels, Maurice Delronge, wijkmeesters.

10

Naast zilverwerk en relikwieën was er ook aandacht voor kerkelijk textiel. En daar willen we het even over hebben omdat de wondermooie liturgische priestertooi van Meldert niet alleen de eeuwen heeft getrotseerd, maar nog altijd voorwerp uitmaakt van studie en al haar geheimen niet prijs gaf.

Vóór 1988 kon men koorkap, kazuifel en dalmatiek van Meldert bewonderen in 1976 in de Tiense Begijnhofkerk en vier jaar geleden, in 2018, was er de grote tentoonstelling in de Meldertse kerk met ook deze stukken.

Wij plaatsen de beschrijving van de tentoongestelde objecten, waarbij het hoofdzakelijk gaat om het borduurwerk, uit de catalogi van 1976 en 1988 na mekaar.

¹² **Tentoonstelling kerkelijke kunst van de XIIIe tot de XXe eeuw**, Uitgeverij Hovine-Marquain, 1988, 95 p.

Kerkelijke Kunst in het Hageland, Tienen Oude Begijnhofkerk 1 – 31 oktober 1976, 123 p.

Doperé F., **Zekerheden en vragen omtrent de identificatie van het 13de-eeuwse Sint-Ermelindisschrijn van Meldert**, -Jaarboek van de Geschied- en Oudheidkundige Kring voor Leuven en omgeving, XXIV, (1989), p. 47-69.

Jan Degeest en Jos Dewinter (eindred.), **Ermelindis van Meldert, 7e eeuw-2000**, Huldeboek naar aanleiding van de zesde erkenning van de relikven van de H. Ermelindis te Meldert op 3 september 2000, Uitg. Acco – Leuven, 2000.

Meldert 750 jaar Ermelindisschrijn even thuis

HOEGAARDEN — In de kleine deelgemeente Meldert wordt al sedert eeuwen de heilige Ermelindis vereerd. Zij werd omstreeks 550 geboren in Lovenjoel op de plaats Ter Donk. Sinds haar jeugd had zij slechts één wens: haar hele leven wijden aan de dienst van God. De legende wil dat zij door een engelenboodschap in Meldert terecht kwam. Zij leefde als een kluizenaar en ze at alleen wat de natuur voortbracht. Zij zou gestorven zijn op 29 oktober 600. Het was Hugo van Wareloos, die op het graf van Ermelindis een kapel liet bouwen in 648.

Ter gelegenheid van de wijding der kapel werd Ermelindis opgegraven door Pepijn van Landen en ze werd in een rijk versierde relikwiekast geplaatst. Het heeft dan nog tot in 1236 geduurd eer haar gebeente in een ander nog veel mooier en rijker schrijn werd geplaatst. Op pinkstermaandag werd dit reliekschrijn door het dorp gedragen in processie. Zulks gebeurde tot in 1848 toen het schrijn als „onherstelbaar beschadigd” werd bestempeld en aan een antiekhandelaar verkocht. Het schrijn bleek dan achteraf toch niet zó onherstelbaar en het werd na herstelling verkocht aan een Engelse hertog, die het op zijn beurt aan de kathedraal van Amiens schonk. In Amiens werden in dit Ermelindisschrijn de resten geplaatst van de heilige Firminus, de patroonheilige van Amiens.

Historische waarde

In Meldert werd ondertussen dan wel een ander gelijkt schrijn gemaakt, dat trouwens ook een prachtig kunstwerk is. Maar het bezit uiteraard niet de historische waarde van het originele schrijn.

Terug thuis

Het is de KWB-afdeling van Meldert, die dit jaar haar zilveren jubileum viert, die ontdekte dat Meldert dit jaar ook 750 jaar bestaat. Uiteraard werd deze gelegenheid aangegrepen om contacten te leggen met Amiens om het oude St.-Ermelindisschrijn tenminste toch tijdelijk terug naar huis te halen. En zo zal het gebeuren dat van 8 tot 17 april het oude originele Ermelindisschrijn in de St.-Ermelindiskerk zal te bewonderen zijn. Samen met dit schrijn zullen ook nog andere unieke kerk-schatten uit privécollecties getoond worden: edelsmeedkunst (kelke, monstransen, cibories), liturgische gewaden (kazuifels, koorkappen, alben) en andere reliekschrijnen. Er bevinden zich stukken tussen, die tot op heden nog nooit werden geëxposeerd.

Dagtrip

De tentoonstelling is tussen 8 en 17 april dagelijks toegankelijk van 9 tot 18u behalve op de zondagen. Dan zijn de openingsuren vastgelegd tussen 10u30 en 20u. De inkom bedraagt 50 fr. terwijl groepen

Het is ook op een foto al duidelijk te zien hoe kunstig het originele Ermelindisschrijn eruit ziet. Van 17 april staat de kathedraal van Amiens het schrijn af voor een tentoonstelling in het 750-jarige Meldert, de bakermat van St.-Ermelindis. L.T.

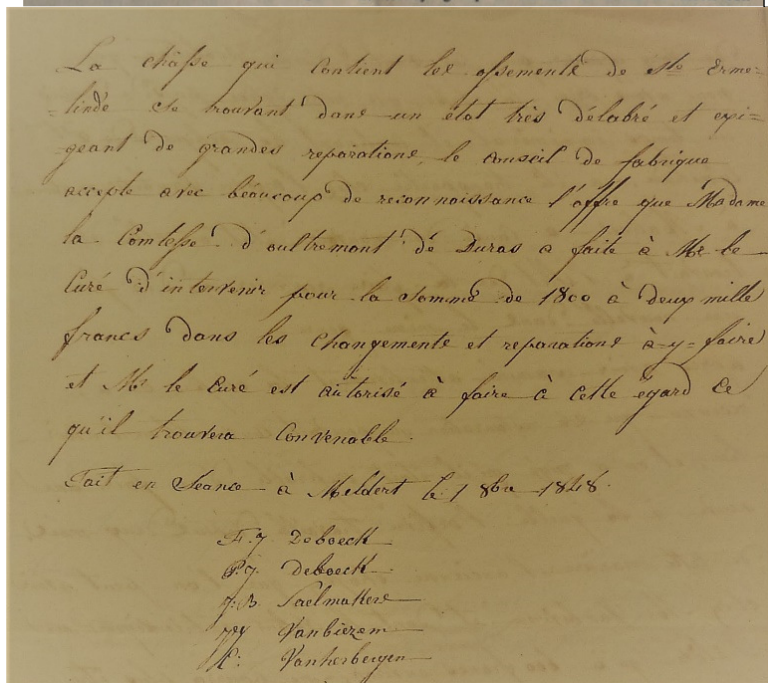
slechts 25 fr. per persoon betalen.

Wie in groep komt kan er trouwens een dagtrip van maken met de volgende mogelijkheden. In de voormiddag wordt de tentoonstelling bezocht. Het middagmaal kan worden gebruikt in de plaatselijke Ermelindiszaal. Hiervoor kan men zijn eigen knapzak meebrengen of men kan een warm middagmaal bestellen. De namiddag begint met een ontvangst op het gemeentehuis van Hoegaarden waarna er keuze is tussen een

bezoek aan de brouwerij De Kluis, een wandeling doorheen de holle wegen van Hoegaarden of een rondleiding langs de historische bezienswaardigheden van Hoegaarden. Wie zulk een groepsbezoek wenst te organiseren kan best zo vlug mogelijk contact opnemen met de Meldertse KWB-secretaris Paul Schoovaerts, Overhemstraat 26 te 3320 Meldert-Hoegaarden, telefoon 016-76.72.49. L.T.

woensdag 6 april 1988 kopte de krant, twee dagen voor de opening van de tentoonstelling:

Meldert 750 jaar! (schrijn is van 1236, zoals in

Het reliekschrijn van de heilige Ermelindis is in een zeer slechte staat. Het kerkfabriek aanvaardt het aanbod van gravin d'Oultremont de Duras om in de veranderingen of de reparatiekosten tussen te komen voor de som van 1.800 à 2.000 F. De pastoor mag in deze aangelegenheid beslissen naar goeddunken.

Meldert 7 oktober 1848

De leden van het kerkfabriek: F.j. Deboeck, P.J. Deboeck, J.B. Saelmackers, J.J. Vanbiezem, C. Vanherbergen

Uittreksel uit de beraadslagingen van het Kerkfabriek 7 oktober 1848.¹³

¹³ AAM, Parochialia 19e-20e eeuw, Parochie Meldert, 1848.

Borduurkunst

106 (1988) Koorkap (? , einde 15e eeuw, rode stof, borduurwerk op kaproen en banden).

Op het kaproen: Heilige Maagd, omgeven door vier engelen die haar ten hemel dragen.

Op de banden, links: heilige Paulus, heilige Barbara, heilige Jacobus de Mindere.

rechts: heilige Petrus, heilige Catharina, heilige Thomas, alle heiligen onder een baldakijn geplaatst.

Het kaproen toont treffende gelijkenis met het schild van de koorkap te Averbode, geborduurd door Hendrik Driesschen, 1565, uit Lier.

*1976 Herkomst onbekend; dert ornament bestaat uit vier stukken; eerste helft van de 16e eeuw
Veelkleurig geborduurde panden op vernieuwde ondergrond in rood fluweel.*

Op linkerpand aan de voorzijde staan: apostel Paulus, Barbara en apostel Thomas.

Het rechterpand: apostel Petrus, Catharina van Alexandria en apostel Jacobus de Mindere.

de vrouwelijke heiligen werden op gelijke hoogte aangebracht, en samen voorgesteld, en stelt Catharina het contemplatieve en Barbara het actieve leven voor.

In het schild op de rugzijde wordt de Tenhemelopneming van Maria afgebeeld.

107 (1988) Kazuifel (? , einde 15e eeuw, rode stof, gerestaureerd).

Op de rugzijde: Christus aan het kruis. Drie engelen vangen in een kelk het bloed uit de hand- en zijdewonden op.

Boven het kruis een zegenende God de Vader en de Heilige Geestduif. Onder het kruis een bezwijmende Maria, Jezus' moeder, die door Johannes ondersteund wordt. Helemaal onderaan, een kruisdragingstafereel onder baldakijn. Op de voorzijde van de kazuifel: drie heiligen onder elkaar en telkens onder baldakijn, waaronder Jakobus de Mindere.

Een sterk gelijkend

borduurwerk, doch technisch hoogstaander, in museum voor Kunst en Geschiedenis, Brussel.

1976 Op het pand aan de voorzijde vindt men een voorstelling van twee niet geïdentificeerde apostelen en de apostel Thomas.

In het kruis op de rugzijde herkent men een zegevierende God de vader met wereldbol, de H.

Geestduif, Jezus aan het Kruis met drie engelen die elk het bloed opvangen in een kelk, de bezwijming van Maria en de kruisdraging.

108 (1988) Dalmatiek (Anoniem, Brabants-Leuven, einde 15e eeuw, borduurwerk op rode stof (vernieuwd) banden 102 cm x 14 cm).

Deze dalmatiek heeft op de rugzijde twee banden waarop onder elkaar in nissen telkens vier heiligen staan afgebeeld. Boven het hoofd een klein baldakijn.

Links: Salomé (?), Maria-Magdalena, apostel of Jozef, Jakobus de Mindere.

Rechts: apostel (?), Jakobus van Jeruzalem, H. vrouw, Jakobus de Meerdere.

Op de schouderstukken: links een heilige man en rechts Petrus.

Aan de voorzijde eveneens twee evenwijdige banden met

links: Goddelijke Zaligmaker, heilige vrouw, Stefanus (?), en Jozef van Arimathea;

rechts: Heilige Maagd met Kind, Johannes evangelist, Nicodemus, Maria van Clopas;

op de schouderstukken links een heilige man en rechts Paulus.

De twee tussenboorden dragen schildjes met de passiewerktuigen.

1976 Het linkerpand op de voorzijde vertoont een zegenende Christus met wereldbol, een vrouwelijk personage zonder attributen, een diaken en een niet identificeerbare wereldse figuur.

Op de rechterband staat Maria met Kindje Jezus, een apostel (?), een werelds personage en een afbeelding zonder attributen.

De iconografische betekenis van de figuren op de achterzijde is zeer duister. Op de verticale strook links staan tussen de apostelen Joannes en Thomas, een figuur met kelk en ander zonder attributen.

Het overblijvende pand toont een apostel (?), apostel Jakobus de Mindere, een vrouwenfiguur en apostel Paulus (?).

Op het schouderstuk links vermoedelijk de apostel Philippus, achteraan rechts de apostel Petrus. De banden van de schouders vertonen figuren zonder attributen.

109 (1988) Tuniek¹⁴ (Anoniem, Brabants werk (Leuven?), einde 15e eeuw, borduurwerk op nieuwe rode stof, banden 102 x 14 cm), zie ook nrs 107 en 108.

Op het rugpand links: Andreas, paus Gregorius, bisschop Augustinus en apostel Paulus;

rechts: Bijbelgeleerde

Hiëronymus, apostel Jakobus de Meerdere, Maria Magdalena, en heilige bisschop.

De schouderstukken dragen Jakobus de Mindere links en rechts een heilige vrouw.

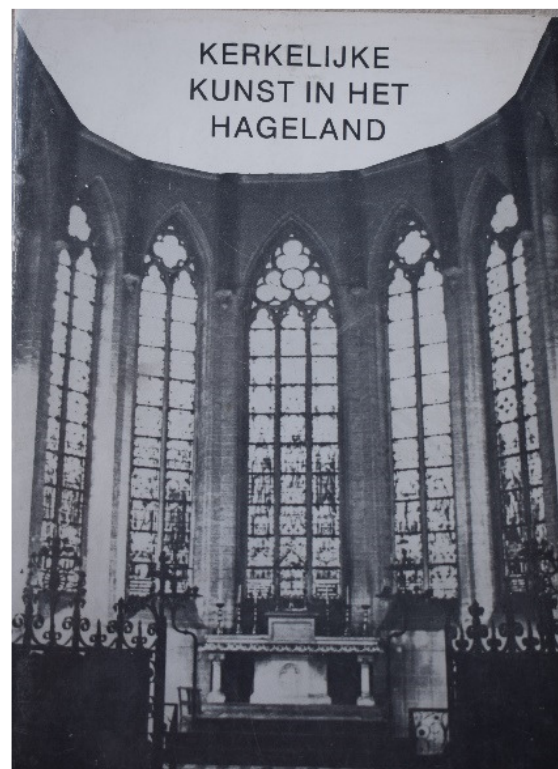
Op de voorzijde links: drie apostelfiguren, een heilige vrouw;

rechts: twee apostelfiguren,

heilige Barbara en een heilige diaken.

De schouderstukken dragen Jakobus de Mindere en een heilige man.

1976 Niet tentoongesteld.

Kaft catalogus 1976 Tienen-Begijnhofkerk

¹⁴ In de liturgie is de tuniek (tunica) het gewaad van de diaken (geestelijke die twee van de drie hogere wijdingen ontvangen heeft en dalmatiek dat van de subdiaken (geestelijke die de eerste van de drie hogere wijdingen ontvangen heeft))

Tentoonstelling over griffels en potloden, tikmachines en schooluniformen.

(erfgoeddag 24 april 2022 in Mariadal)

Raymond Billen

14

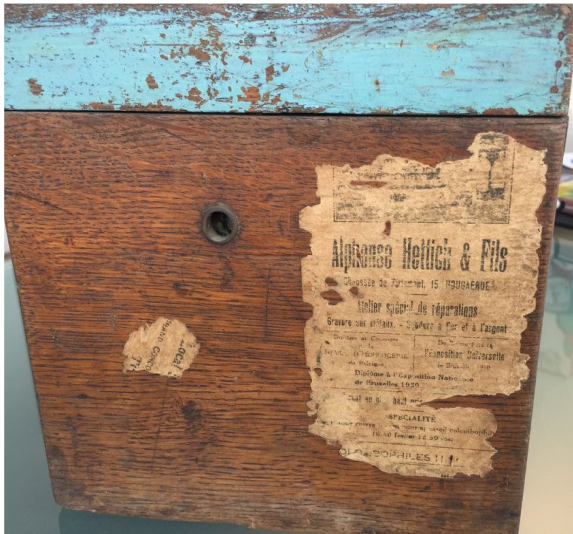
Onze vereniging genoot ruime belangstelling met de tentoonstelling „Schoolgerief vroeger en nu”, in de kloostergang van Mariadal. Die valt, samen met de gerestaureerde kapel, voor cultureel doel, onder het beheer van de vzw Vrienden van Sint-Rochus. De tentoonstelling viel binnen het thema van de Erfgoeddag: „Onderwijs”. De vitrines van onze opstelling in het Kapittelhuys verhuisden daarvoor naar Mariadal. Ze komen nog van pas voor de uitstalling van objecten en documenten van de onderwijsinstelling en kloosterorde Zusters van het Heilig-Hart (met boekvoorstelling op 26 juni 2022). Voor het „Schoolgerief...” werd geput uit de uitgebreide collectie van ons bestuurslid Noël Verlaers, aangevuld met enkele elementen van vzw Hoegaards Erfgoed en van de zusters. De zeven unieke albums (door Wasily Pedjko) met foto’s uit tweehonderd jaar onderwijs werden erg druk geraadpleegd door oude en jonge bezoekers. Op zondag daagden zo’n vierhonderd toeschouwers op. De daaropvolgende dagen (van maandag tot maandag) werden veertien groepen rondgeleid (schoolklassen, een wielertoeristenclub, een koor, een vriendenkring en ook 21 bewoners van Villa Hugardis(in rolstoel, met hun 44 jonge begeleiders). Allen konden met een oude kroontjespen hun naam achterlaten en een schrijftest doen met een griffel. De vitrines gaven een overzicht van schrijven met de ganzenvaar, de griffel, de kroontjespen, vulpennen, potloden (gemaakt van in een pot gesmolten lood)... Daarbij horen schriften, vloeipapier, zandstrooiers, slijpers, gommen,... De pennen bestaat er in alle materialen en vormen: de eerste stalen pen uit 1780, een gekromde voor de linkshandigen, een vijfzijdige voor muziekpapier, de eerste vulpennen van Waterman en Parker vanaf 1880. Reclamepanelen illustreren de evolutie. Wandkaarten vervingen de huidige website. Tikmachines (Remington, Mercedes,...) deden pas algemeen hun intrede vanaf 1867. De tentoonstelling eindigde op de toetsenborden van de pc’s en het voorspelbare einde van de

communicatie op „papier”. Dat alles lokte veel vragen uit bij bezoekers. En antwoorden op raadsels zoals: waarom is niet elk potlood rond, waarom loopt inkt in een goede pen niet naar beneden, kun je schrijven met een pen uit een stekelvarken, waarom kwam de kogelpen er pas vanaf 1838, hoe tik je op een machine met Chinese tekens,... Je leerde welke schooluniformen er sedert begin negentien eeuw in Hoegaarden in gebruik waren en hoe en waarom huidige scholieren pleiten voor de herinvoering ervan.

Groepsfoto 1938, medaille van de Congregatie en de achtereenvolgende uniformen van 1825 tot 1960

De nieuwe inwoners van het huis Hettich, aan de Tiensestraat, doneerden enkele duivenklokken, *constateurs*, aan onze kring vzw Hoegaards Erfgoed. Eén ervan kon worden hersteld en blijft in bezit van de familie Johan Vanderschueren, die we zeer erkentelijk zijn voor de medewerking. De overige klokken zijn (in een wisselende tentoonstelling) opgesteld in een vitrine in de hal van het gemeentehuis. Ze getuigen van een in de gemeente zo goed als verdwenen sporttak én aan de generaties klokkenmakers Hettich die uit Zuid-Duitsland naar Hoegaarden kwamen. Drie duivenklokken (*constateurs*) die werden ontdekt na de verkoop van het huis Hettich dateren uit ca. 1908. Ze dienden ter controle van de

wedstrijdvluchten. Eén draagt binnenin een stempel "Hoegaardse Duivenbond Frans Michel". Die bond, in het lokaal Bij Seulleke (Frans Michel-Irma Saelmaekers aan de Doelstraat), heeft bestaan tot 2010. Hij was vermoedelijk honderd jaar actief. Toen het café sloot in de jaren tachtig fuseerde twee bonden tot een Verbroedering, gevestigd in café Brem. De "Frans Michel" van de stempel was de oom van Eurocommissaris Louis Michel en grootoom van de huidige Europese voorzitter Charles Michel. Deze familie Michel drukte haar stempel op de duivensport in Hoegaarden. Een klok van het merk "Coulet Excelsior" heeft een prikstrook voor de tijdregistratie met de firmanaam "Raymond Martens, horlogier en gros, Bruxelles". Een andere etiket verwijst naar uurwerkmaker Depooter, Hoegaardenstraat 82 in Tienen. Langs buiten plakt er een etiket op van uurwerkmaker Alphonse Hettich & Fils, Tiensestraat 15, Hoegaarden. Bij het overlijden van André Hettich (in 1991) wees Hubert Van Nerum in ons blad Alpaidis op diens rol als gemeentelijk bediende, raadslid, schepen en burgemeester, maar tegelijk ook als bestuurder en organisator in de wielersport en medewerker in de suikerfabriek Grand Pont. Grootvader Gordien Hettich, en diens broer, waren

koekoeksuurwerkmakers in het Zwarte Woud. In 1880, bij de Duitse éénmaking, weken zij uit en vroegen de naturalisatie aan in het neutrale België. Ze vestigden zich in Perwijs. Een zoon, Alphonse Hettich, trouwde in Geldenaken in 1882 en kwam wonen in Hoegaarden. André Hettich trouwde er met Louisa Vangilbergen en zette het uurwerkatelier van zijn vader voort.

Régulateurs is een specialiteit van Hettich

HANDELSBEURS VAN TIENEN

Koop steeds bij een bekwame en ervaren uurwerkmaker

HORLOGE - EN JUWEELHANDEL

HETTICH

TIENSESTRAAT 27
TEL. 016/76.61.21

HOEGAARDEN

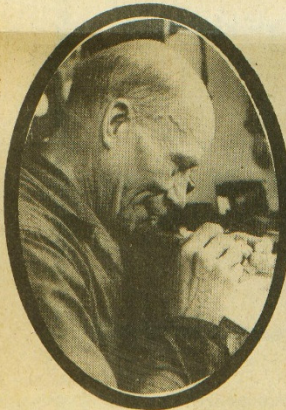
HUIS GESTICHT IN 1839, VAN VADER OP ZOON, 140-JARIG BESTAAN

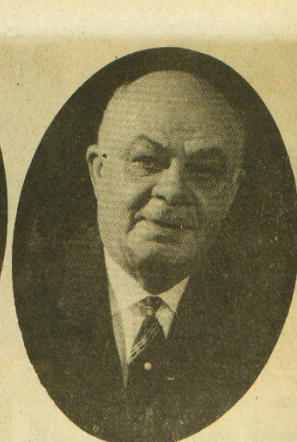
GORDIAN HETTICH

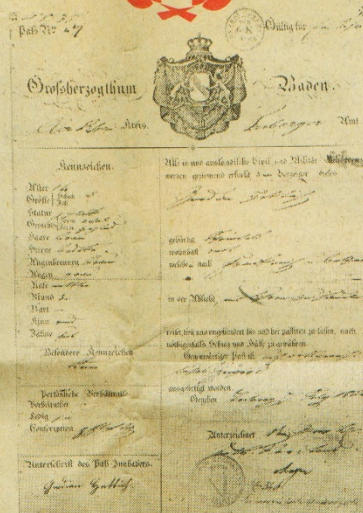
FRANZ HETTICH

ALFONS HETTICH

ANDRÉ HETTICH

Fac-Simile van identiteitskaart van Gordian Hettich uit 1838

DAMES- EN HERENUURWERKEN met fabriekmerk «**HETTICH**», Zwitsers fabriikaat.
GROTE KEUS: ingevoerde **SCHOUWGARNITUREN** in **ANTIETK BRONS**, **REGULATORS**, **PENDULES WM.** in kostbaar hout, **HANGKLOKKEN**..... enz.

Steeds in onze winkel 39 modellen **STIJL- STAANKLOKKEN**

Juwelierszaak Hettich op de Tiensestraat

Summiere genealogie

1. HETTICH Gordian (Gordien) 1841 Schonach, Tienen

Geboren te Schonach (op een tiental kilometer van Furtwangen in Duitsland) op 11 februari 1841. Schonach was de gemeente waar Franz Hettich (naar alle waarschijnlijkheid zijn vader of oom) een uurwerkenfabriek gesticht had in 1836 om er *Schwarzwalduurwerken* en koekoeksklokken te vervaardigen. Gordian die geboren was in 1841, verliet tijdens de 'Bismarck-periode' Duitsland om politieke redenen. Hij vestigde zich te Perwez en had vier kinderen: Adèle, Joseph, **Alphonse** en Louis. Gordian legde de basis van het uurwerkmakergeslacht 'Hettich' in België, want zijn drie zonen werden uurwerkmaker.

2. Alphonse Joseph Ghislain Hettich (Perwez 11.04.1882), uurwerkmaker/juwelier
x 15.03.1902 met Mathy Julie (Jodoigne 21.08.1883).
zij verhuisden in december 1909 van Tienen naar Hoegaarden, Tiensestraat 4, het huis waar Falla-Brasseur woonde (grafdelver, verhuisd naar Brussel, waar ook zijn dochters reeds getrouwd waren en woonden)¹⁵.

3. André Louis Gordien Adèle Ghislain Hettich (Jodoigne 11.03.1904), hun zoon en enig kind, was juwelier en bediende in de suikerfabriek Grand Pont, overleden te Tienen op 18 december 1991.
x Elsene 11.02.1936 en gescheiden april 1940.
xx Luik 15.06.1948 Louise Marie Vangilbergen (Tienen 06.07.1919), dochter van Alphonse Vangilbergen en Antoinette Borgers.
Bij hen te Hoegaarden woonden ook Denise Hettich (Tienen 01.10.1908), nicht; Marie Thérèse Romain (Noville s/Méhaigne 30.01.1849-Hoegaarden 29.11.1931), schoonmoeder (weduwe Mathy, + 05.02.1890), dochter van Ferdinand x Marie Joseph Falque
Hélène Mathy (Jodoigne 12.08.1887), ongehuwd, schoonzuster¹⁶.

André bracht het tot burgemeester van Hoegaarden en baatte er

18

een druk bezochte uurwerkzaak uit die onder meer uurwerken leverde (meestal van Zwitserse makelij) aan de Tiense Suikerraffinaderij. Deze horloges werden als geschenk gegeven bij het afscheid van personeelsleden tijdens een plechtigheid met de toepasselijke naam: Vivat Bompal!

Ook: optiek, spreekmachinen (grammofonen) en platen, graveren ...

¹⁵ Bevolkingsregisters Hoegaarden, 1911, dl.2/162, Tiensestraat 4

¹⁶ Bevolkingsregisters Hoegaarden, 1921, dl.3/952, Tiensestraat 13

De Hougardia (1925-1978)¹⁷, was een 'Speciaal Stoopke'

(Maurice Dodion en Wasily Pedjko)

De eerste jaren.

Hougardia had zijn alcoholstokerij aan de Stoopkensstraat, kant Peter Van Molstraat. Pierre Celis kocht die gebouwen in 1979. De samenstelling van, de likeuren gebeurde aan de overzijde, iets lager in de straat waar nadie het warenhuis 'massamarkt' kwam. De producten kwamen onder verschillende namen op de markt, waarvan een deel ook als huismerk van de VEGÉ-winkels La Gerbe d'Or was een andere merknaam gedeponeerd in 1948. Daarnaast bracht de firma ook waters en limondaes op de markt vanuit de eigen bron. De twee vestigingen werden brouwerij 'De Kluis'.

Hougardia gebruikte 5 namen voor haar distilleerderij van alcohol

- Distillerie Lories Frères
- La Gerbe d'Or
- La Toison d'Or
- Hougardia
- La Vieille Auberge

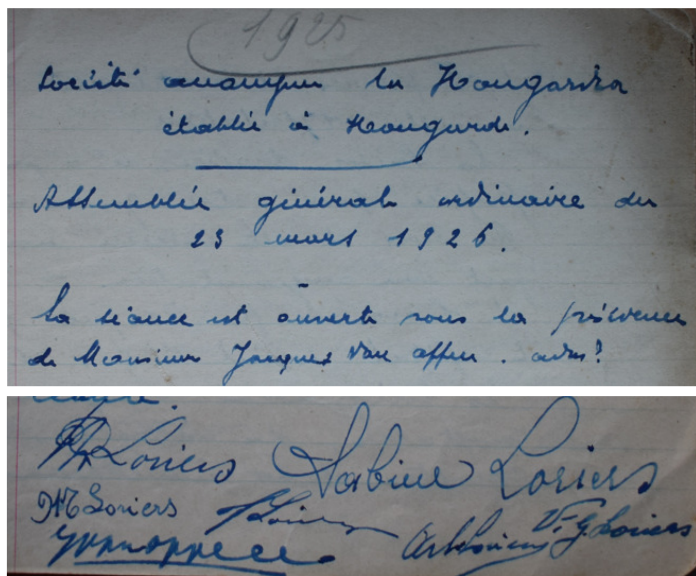

De familie Lories begon bier te brouwen in 1832 (vanaf 1837 in eigen brouwerij) maar ze distilleerde ook alcohol. Na de eerste wereldoorlog werden bier (Loriesstraat) en alcohol (Stoopkensstraat) gescheiden. In 1925 werd de nv Hougardia gesticht. Partners waren de familieleden Lories, Jean-Jacques Van Oppen (een Brusselaar die directeur zou worden) en Dirk de Vrij, een Rotterdamse meerderheidsaandeelhouder.

19

¹⁷ De tekst is gedeeltelijk overgenomen uit het Nieuwsblad, met dank aan Raymond Billen

Het eerste jaarverslag 23.03.1926: aanhef en handtekeningen

AUX SOCIÉTÉS COMMERCIALES. — (ACTE N° 789.)

Sont présents ou représentés les actionnaires suivants, lesquels ont pu être respectivement des actions ci-après :

1. M ^{re} Marie-Célestine Grégoire, veuve de M. Gustave Loriers, brasseur et propriétaire, demeurant à Hougaard, propriétaire de quarante actions	40
2. M. Louis-Philippe Loriers, docteur en médecine, major à l'armée belge, résidant à Crefeld et domicilié à Hougaard, propriétaire de quarante actions, représenté par M. Philibert Loriers, ci-après nommé, en vertu de sa procuration sous seing privé en date du vingt-neuf décembre, qui restera ci-annexée et sera enregistrée en même temps que le présent acte	40
3. M. Jules-Virgile-Marie Loriers, industriel, demeurant à Hougaard, propriétaire de quarante actions	40
4. M. Philibert-Marie-Loriers, industriel, demeurant à Hougaard, propriétaire de quarante actions	40
5. M ^{re} Marie-Elvire Loriers, sans profession, demeurant à Hougaard, propriétaire de quarante actions	40
6. M ^{re} Sabine-Marie-Emanuel-Cornélius Loriers, sans profession, épouse de M. Fernand-Edmond-Ghislain-Joseph Delfosse, demeurant ensemble à Bruxelles, rue Joseph II, 152, propriétaire de quarante actions, représenté par M. Philibert Loriers, ci-dessus nommé, en vertu de sa procuration sous seing privé en date du vingt-six décembre du-mil cent vingt-cinq, qui restera ci-annexée et sera enregistrée en même temps que le présent acte	40
7. M. Achille-Philippe-Cornélius Marie Loriers, industriel, demeurant à Hougaard, propriétaire de quarante actions	40
8. M. Jean-Jacques Van Oppen, industriel, demeurant à Bruxelles, avenue du Diamant, n° 158, propriétaire de cinquante actions	50
9. M. d ^r Vrij Dirk, négociant, demeurant à Rotterdam, P. G. Hoofplein, n° 5, propriétaire de cent septante actions, représenté par M. Jean-Jacques Van Oppen, ci-dessus nommé, en vertu de sa procuration sous seing privé en date du vingt-six décembre du-mil cent vingt-cinq, qui restera ci-annexée et sera enregistrée en même temps que le présent acte	170
Ensemble : cinq cents actions	500

Bijvoegdel Staatsblad: de aandeelhouders

Albert Guilluy uit wiens verzameling en herinneringen wij putten had daar zijn mening over. Ofwel bestond Dirk de Vrij, maar was hij een stroman voor één der Loriesen, ofwel bestond ie niet en wist de familie Lories langs Rotterdamse weg haar winst uit de import van Franse alcohol wit te wassen.

De aandeelhouders-stichters van de 'Hougardia' waren: (sociaal kapitaal: 500.000 F)

1 Célestine Grégoire, wed. Gustave Lories, brouwer en eigenaar (Hoegaarden)		
2 Louis-Philippe Lories, dr. in de geneeskunde, verblijvend in Crefeld (Hoegaarden)		
3 Jules Lories, industrieel (Hoegaarden)		
4 Philibert Lories, industrieel (Hoegaarden)		
5 Marie-Elvire Lories, zonder beroep (Hoegaarden)		
6 Sabine Lories, z. b., echtg. Fernand Delfosse (Brussel)		
7 Achille Lories, industrieel (Hoegaarden)	7 x 40 aandelen	280 aandelen
8 Jean-Jacques Van Oppen, industrieel (Brussel)		50
9 Dirk de Vrij, handelaar (Rotterdam)		170

Bilan van winst en verlies op 31 december 1925.

Er was dit eerste jaar van de vennootschap een verlies van 15.118,15 F. ten gevolge van moeilijkheden, onkosten, onvoorziene omstandigheden en tegenslagen eigen aan elk pas opgestart bedrijf.

Het vorige seizoen was alles behalve gunstig voor ons soort industrie. We hebben een kapitaalsverhoging van 1.000.000 F doorgevoerd, waardoor het sociale kapitaal nu komt op 1.500.000 F. Door de voortdurende stijging van de levensduurte rijzen onze algemene onkosten de pan uit. De uitbouw van ons bedrijf heeft ons tot zware investeringen gedwongen. Maar wij kijken hoopvol de toekomst tegemoet en als we met een beperkte groep blijven zullen we rijkelijk resultaten boeken.

Onze commissaris van bij de stichting, de heer de Vrij, vraagt zijn ontslag te aanvaarden om persoonlijke redenen.

Mijnheer Philibert Lories wiens mandaat als administrateur vandaag eindigt, moet herkozen worden en voor mijnheer de Vrij, ontslagnemend, moet een nieuwe commissaris worden aangeduid.

Philibert Lories wordt herkozen en Richard Gilson, expert-comptable, Van AA straat 19 Elsene wordt de nieuwe commissaris.

Verhoging sociaal kapitaal met 1.000.000 F tot 1.500.000 F (eind december 1925)

Souscription.	
Ce capital de un million de francs est constitué de la manière suivante :	
1 ^o Par l'apport fait par les sept actionnaires Lories, de :	
a) Quinze cents bouteilles de champagnes, estimées trente mille francs	30,000
b) Dix-neuf mille bouteilles vides, estimées dix-neuf mille francs	19,000
2 ^o Par l'apport fait par M. Van Oppen d'un châssis F. N., estimé vingt mille francs	20,000
3 ^o Du surplus en numéraire ou neuf cent trente-un mille francs	931,000
Total : un million de francs	1,000,000
En rémunération de leurs apports il est attribué :	
A. A chacun des sept associés Lories, sept actions nouvelles, ou ensemble quarante-neuf actions nouvelles	49
B. A M. Van Oppen, vingt actions nouvelles.	20
Ensemble, soixante-neuf	69
De sorte qu'il reste disponible, neuf cent trente-une actions nouvelles	931
M ^{me} veuve Lories, MM. Jules et Achille Lories et M ^{me} Maria Lories, M. Philibert Lories en nom personnel et comme mandataire de M. Louis Lories et de M ^{me} Delfosse, déclarent ne plus vouloir user de leur droit de préférence.	
M. Van Oppen déclare encore souscrire à trente et une actions nouvelles	31
M. Van Oppen en qualité de mandataire de M. de Vrij, déclare souscrire au nom de ce dernier le restant des actions nouvelles, soit neuf cents actions	900
Ensemble, neuf cent trente et une actions	931

duizend nieuwe aandelen

1. De 7 aandeelhouders Lories brengen 1.500 flessen champagne in, geschat op 30.000 F en 19.000 lege flessen, geschat op 19.000 F (= ieder 7 aandelen);

2. Van Oppen een chassis F.N. (auto), geschat op 20.000 F (= 20 aandelen);

Er blijven dus 931 aandelen over en Van Oppen neemt er nog 31 van;

Van Oppen als mandataris van de Vrij onderschrijft in zijn naam de 900 resterende nieuwe aandelen.

(wordt vervolgd)

Waarom dronken de middeleeuwen zoveel bier?

en hadden zeer veel Hoegaardiërs zelf een hoptuin/hop in de tuin?
(Boekvoorstelling uit 'Historisch Nieuwsblad' 04/2022)

De Nederlandse historicus Leendert Alberts¹⁸ betoogt in 'Hop' dat er een bloeiende bierindustrie ontstond in de noordelijke Nederlanden in de late Middeleeuwen met een grote variatie aan biersoorten en -merken die op grote buitenlandse belangstelling konden rekenen.

Dat de middeleeuwen bier dronken omdat drinkwater verontreinigd was vindt de auteur maar flauwekul. De middeleeuwen dronken zoveel bier omdat er weinig andere dranken beschikbaar waren. Wijn en mede waren zes tot tien keer duurder dan bier. Jenever kwam pas later

op de markt, en koffie en thee kwamen pas in de zeventiende eeuw naar Europa.

Omdat bier van granen werd gemaakt beschouwden middeleeuwen het als onderdeel van hun voeding. Ook gaf bier status. Hoe zwaarder en exclusiever, hoe meer aanzien het de drinker gaf.

De hop zorgde voor een ware bierrevolutie. Hop maakte het bier langer houdbaar. Zo was vervoer over grotere afstanden mogelijk en bereikte men nieuwe markten. Door de houdbaarheid konden de brouwers ook grotere hoeveelheden produceren. Hop kan bovendien gemakkelijk zelf verbouwd worden, denk maar aan de talloze Hoegaardiërs die in hun tuin ook een 'hoptuin' hadden. Door die schaalvergroting betoogt de auteur kwamen nieuwe biersoorten op en werd 'bierbrouwer' een beroep.

22

In het handboek voor de volmaeckten bier-brouwer uit 1793 lezen we o.a. het volgende:

'Men heeft nodig tot het Brouwen der bieren 1° goed water, 2° goed graen, 3° goede hop, 4° gerste. Rivier- en putwater, wanneer het helder soet en van goeden smaek is wordt beter daertoe geacht dan regenwater, hetgene te schrael is, maer integendeel geeft het witter bier als eenig ander water, waerom het in seer witte bieren somtijds tot het eerste beslag gedeeltelijk gebruyckt wordt. De gerst wordt best tot het brouwen van bier gebruyckt; doch om oud wit bier te maecken (bier dat een zekere tijd bewaard kan worden), doet men er een gedeelte terwe die gemaelen is onder. Tot witte bieren die niet hoeven te dueren, gebruyckt men somtijds boekweyt en haver, onder het mout vermengelt.'

De Hanzesteden waren er als eerste bij om hoptieren te verkopen. Ze introduceerden die in de Lage landen. Nederlandse brouwers imiteerden de Duitse bierstijlen, maakten goedkopere varianten en exporteerden die. België, Noord-Frankrijk, West-Duitsland en Engeland begonnen het Nederlandse bier na te maken.

Waarom bemoeiden de stadsbesturen zich met bierbrouwers?

Omdat, zegt Alberts, stadsbesturen de voedselvoorziening en -veiligheid moesten bewaken. Bier was zoals brood een eerste levensbehoefte. Omdat veel mensen er afhankelijk van waren wilden stadsbesturen de beschikbaarheid ervan waarborgen. Bovendien hieven steden en vorsten belastingen op bier. Bier was de melkkoe van de middeleeuwse samenleving.

¹⁸ Jaarboek voor Middeleeuwse Geschiedenis/Yearbook of the Medieval Low Countries, 13 (2010) (red. Bijsterveld A.-J., Boone M., Damen M.J.M. e.a.), Leendert Alberts schrijft erin over het alcoholgehalte van bier, en de praktische gevolgen daarvan, in het laatmiddeleeuwse Sticht en Holland, 2011, 29 euro.

Wij kunnen samenvatten, met de klemtoon op onze Hoegaardse kennis van brouwen en bier:

Een belangrijke stap vooruit in de commercialisatie van het bier werd gezet in de 12de eeuw. Dan wordt voor het eerst melding gemaakt van het gebruik van *hop*. Niet alleen de smaak van het bier verbetert nu, maar ook de duurzaamheid. Vanuit Amsterdam voeren wij hier bij ons gehopt bier in uit Bremen, Dantzig, Lübeck en Hamburg vanaf het einde van de 13de eeuw. In het begin van de volgende eeuw produceren Haarlem en Delft het en vanaf 1368 zal Leuven nog uitsluitend hobbier brouwen. Tot na 1876 is dit de belangrijkste vooruitgang geweest in de kunst van het brouwen. In dat jaar immers zal Pasteur zijn *'Etudes sur la bière'* laten publiceren. Dit leidt tot het oprichten van studiekringen en brouwerijsscholen waardoor de eigen brouwerij haar statuut van traditionele familiale onderneming begint te ontgroeien.

Sinds de 15de eeuw planten de brouwers zelf hun hop. Al wie in Hoegaarden regelmatig of sporadisch brouwde had een eigen hoptuin. In 1578 verkoopt Jan Van Autgaeren, zoon van Christiaan aan Geert Scrijvers een huis, hof, *hoppecruythoff* en alle toebehoren, gelegen te Rommersom¹⁹. Servaes Sweerts, getrouwd met Christine Nijs doet een erfmengeling met Jan Nijs in 1634. Jan Nijs krijgt hierbij de helft van *hof en hoppecruythoff*. Willem Nijs, zoals de voorgaanden ook een erfgenaam van Tossijn Nijs en Margriet Ernouts, bezit ook een hoptuin. De familie Nijs, zoals de andere hier vermelde families zullen een aardig aantal vaten bier gebrouwen hebben, zoals zij in de eeuwen daarvoor heel wat vaten wijn produceerden.

Bij scheiding en deling van een erfenis in 1538, waarvan een kopie uit 1663 bewaard is, wordt een pachthof vermeld te Hauthem dat in huur gehouden wordt door Meester Berthel Van Herbergen. In de overeenkomst wordt het goed verdeeld in twee delen *'waeroff het eerste deel wesen die plaetse daer het woonhuys plachte staen met allen die stallen, duyfhuyse ende backhuys metten hoppecruythoff, messie (mesthof, mesthoop) en allen den toebehoirten van poorten aff daer den voetganck placht te sijn neffens den huysse lancx de messie afgetrocken tot den waterloop, d'welcken waterloop onder uyt loopt ... en den boireput (waterput) sal oock van beide sijden gebruyckt en onderhouden worden.'*

23

De smaak van Pierre Celis zoals hij het in 1983 uitlegde.

Alles aan ons bier komt uit eigen streek, alleen de hop betrekken wij uit Tsjechoslovakije (toen nog één staat), maar dan wel de beste. We moeten letterlijk de straat niet over, want er zijn drie waterbronnen op het terrein van de brouwerij. Tarwe, mout van gerst en haver uit eigen bodem dus. Maar de Hoegaarden is slechts Hoegaarden dankzij oude natuurgist. Wij passen bij het brouwen het systeem toe van brood dat met zuurdesem gemaakt wordt. Wij maken gist als zuurdesem. In vaten wordt ons bier een zuiver mengsel van bier en gist. We filteren niet, nergens wordt er op een onnatuurlijke wijze ingegrepen. De grondstoffen zitten nog in de fles of het stompke. Het bleke bier wordt dan ook troebel bij koude temperaturen. De smaak is zurig, een beetje als geuze, maar niet helemaal dat. Rins of zerp dekken beter de lading.

¹⁹ Alles samen 1 dagmaal (ca. 30 aren) groot voor 200 Rijngulden *'op conditie* (dat Jan hem reserveert) *den brouwketel met alle het brouwgerecke* (brouwgerief) *int huys sijnde: soe cuype, ketele en andersints tot sijnen eyghen profijte.'*

En in het Haspengouwsch Idioticon van 1890 lezen we²⁰:

Onder de gewasschen die er gekweekt worden, ... **Hop, in de omstreken van Hoogaarde (=Hoegaarden)**

Bier wordt er in de streek veel gebrouwd en ook gedronken, ja: wit- en zwartachtig, licht en zwaar, doch **buiten de hoogaard (licht, witachtig, verfrissend bier van Hoegaarden), die eertijds veel krachtiger alhoewel goedkoper was, en den bruine van Tienen, verdient geen eene eervolle vermelding.**

Hoegaarde(n) stookt goede jenever.

... een zat ten ongel. brengen.

Het Haspengouw biedt weinig of niets karakteristieks aan. Geene bosschen, geene moerassen, geene zavelachtige gronden; overal vruchtbare akkers, malsche weilanden of schoone boomgaarden. Onder de gewasschen die er gekweekt worden, komen op de eerste plaats tarwe, koren, beten en aardappels; dan haver, gerst en slooren; waarna de klaver, rapen, spurrie, *voedstering* en pooten, als voederplanten voor de huisdieren. Vlas teelt men er omtrent niet; kemp, heel weinig; hop, in de omstreken van Hoogaarde. — Wat de nijverheid betreft, heeft men, buiten de suikerkokerijen, het ijzerfabriek der Hⁿ Gilain te Tienen, dat 400 man bezighoudt; de kant van St-Truiden; de arduingroeven van Bost, Overlaar, Oorbeek, Godsenhoven enz., die een heel schoone zaak zijn niet enkel voor de eigenaars der steenbevattende landerijen, maar ook voor de aard-schieters, steenkappers, hamerdragers, smeden, enz., en, jammer genoeg, — voor den jeneverhandel.

Bier wordt er in deze streek veel gebrouwd en ook gedronken, ja: wit- en zwartachtig, licht en zwaar, doch buiten den *hoogaard*, (licht, witachtig, verfrisschend bier van Hoogaarde), die eertijds veel krachtiger alhoewel goedkoper was, en den *bruine* van Tienen, verdient geen eene eervolle melding. — Hoegaarde stookt goede jenever.

Naar't Zuiden is't wat hoogaarden naar't Noorden: het heeft geene

²⁰ Aug. Rutten, Bijdrage tot het Haspengouwsch Idioticon, Antwerpen, 1890, p. X. August Rutten was hoofdonderwijzer in Goetsenhoven.

De Molen van Outgaarden draaide eveneens met de molenaarsfamilie Geens tot ongeveer 1950 (op een dieselmotor).

(Maurice Dodion en Wasily Pedjko)

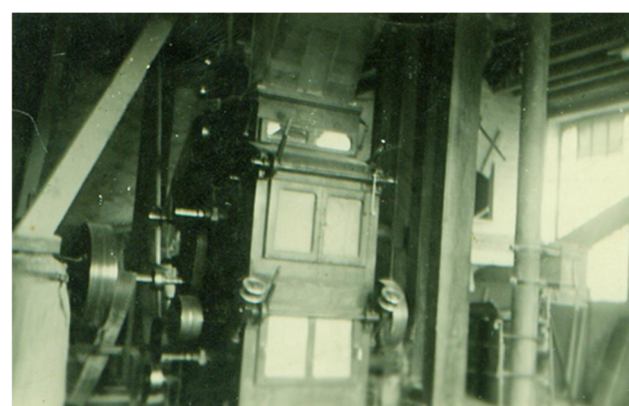

Perceel E 309, Kerkstraat 27 (Popp, 1860)

Voor het malen van graan en tarwe tot bloem voor huishoudelijk gebruik; gerst- haver – rogge voor de diervoeding.

Leunen tegen de reling van de Paanhuisbeek

Interieur van de molen (in bedrijf tot ca. 1950)

Achter: Geens Leon - Geens Henri (pastoor) – **Geens Alexander-Theodoor**

1e rij: Geens Maria – Geens Anne Marie – Geens Alexander - ? – Geens Angeline (telkens van links naar rechts) (zie p. 26)

impressie huidig uitzicht

Beperkte afstamming van het molenaarsgeslacht Geens: van Zaventem (17e eeuw) tot Outgaarden (20e eeuw)

1 Henricus Geens-Berckelaers-Straetmans (ca.1662 -1731), molenaar in Zaventem

Drie zoons huwen met drie dochters Durinckx:

1.1 Lucas Geens (1704-1747) x Gertrudis Durinckx, molenaar in Kortrijk-Dutsel en later in Oplinter

1.2 Arnoldus Geens (1706-1779) x Joanna 'Anna' Durinckx, molenaar in Houwaart²¹

1.2.1 Hieronimus Geens (1740-1783), molenaar in Binkom

1.3 Hieronimus Geens (1711-1788) x Maria Durinckx, molenaar in Roosbeek

1.3.1 Lucas Geens-Raddoux-Chapelle (1741-1808), molenaar in Kerkom

1.3.1.1 Cornelius Geens-Van Weddingen (1761-1846)

1.3.1.2 Arnoldus Geens-Wera (1768-1846), molenaar in Drieslinter

1.3.1.3 Hieronymus Geens-Janssens (1778-1851), molenaar in Miskom²²

1.3.1.3.1 Geens-Nijs (1806-1887), molenaar in Zoutleeuw

-1.3.1.1 Cornelius Geens-Van Weddingen (1761-1846), molenaar in Kerkom en Overlaar

zijn kinderen:

-Lucas Geens-Gilis (1793-1834), molenaar in Overlaar

-Hieronimus Geens (1796-1817), molenaar in Kerkom

-Joannes Baptista Geens-Cappellen (1798-1848), molenaar in Overlaar

-Henricus Geens-Van Parys (1801-1830), molenaar in Kerkom

-Egidius Geens (ca.1806-1840), molenaar in Overlaar

1.3.1.1 Geens Cornelis-Van Weddingen (Kerkom 01.09.1761-14.04.1846), landbouwer te Kumtich

-Geens Catherina (Kumtich 1790-Kerkom 1873) x Roelants Ludovicus

-Geens Lucas (Kumtich 1792-Hoeg. 10.08.1834) x Gilis A.M. (Kerkom 1795-Hoeg. 14.11.1833)

molenaar Kleine Molen Overlaar

-Geens Hieronimus (Kumtich 1796-Kerkom 1817), molenaar

-Geens Jean Baptist (Kumtich 1798-Hoeg. 28.05.1848), ***molenaar Grote Molen Hoegaarden***

x Capellen M. Lucie (Hoeg. 02.09.1807-30.03.1871), molenaarster

-Geens Corneille (Hoeg. 1840-1840)

-Geens Alexander (Hoeg. 08.03.1841-09.01.1924)

x Geens Anne Marie (Werchter 02.11.1846-Hoeg. 06.11.1919)

landbouwers op de hoeve waar nu Hoegaards Parochiecentrum is

-Geens Henri (Hoeg. 07.10.1874-Meldert 13.11.1935), ***pastoor te Meldert***

-Geens Leon (Hoeg. 23.04.1877-1954) x Verstreken Barbara

molenaar op de molen van Bellecom (na zijn huwelijk)

-Geens Alexander (Hoeg. 19.12.1882-Outgaarden 08.10.1957)

x Betekom 15.10.1910 Corten Celine (Rotselaar 23.03.1886-Hoeg. 01.11.1918)

molenaar op de molen te Outgaarden (domicilie vanaf januari 1925)

-Geens Arcade (Hoeg. 07.09.1911-06.01.1991)

x Outgaarden 1946 Cauberghs Josefien (ZL 15.01.1909-03.05.1994)

-Geens Maria (04.04.1913-29.07.2001)

-Geens Alida

-Geens Leo (Hoeg. 29.07.1917), bediende x Serulus Paula

-Geens Maria (Hoeg. 1887-1976)

-Geens Angelina (Hoeg. 1891-Betekom 1978)

-Geens Prosper (Hoeg. 11.08.1844)

-Geens Maria Theresia (Hoeg. 1845-1851)

-Geens Jean Cesar (Hoeg. 02.08.1848), geboren na het overlijden van zijn vader

-Geens Joseph (Kumtich 1801-Kerkom 1830) x Vanparijs Maria Josepha, molenaar

-Geens Egide (Kumtich 1806-Hoeg. 07.04.1840)

-Geens Josephine (Kumtich 1808) x Janssens Philippe (Glabbeek 1810-St.-Jans-Molenbeek 1890)

1.3.1.3.1 Geens Louis (Miskom 02.08.1806-Zoutleeuw 15.03.1887), molenaar te Zoutleeuw

x Nijs Maria Theresia (Zétrud-Lumay 1801-Zoutleeuw 24.07.1854)

-Geens Charles (ZL 18.09.1833-Hoeg. 08.03.1902) x Nijs Pauline (ZL 1835-Hoeg. 31.05.1896)

molenaar op de Grote Molen te Hoegaarden

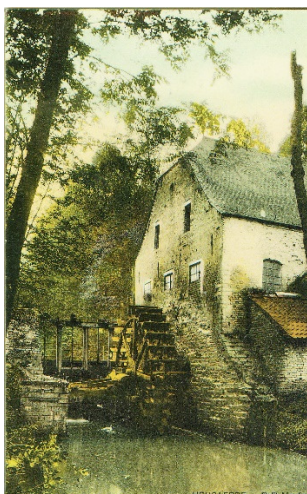
-Geens Louis (ZL 18.03.1878-Hoeg. 1963), ***molenaar te Hoegaarden***

x Hoeg. 1906 Finoulst M. Virginie Flore (Hoeg. 21.06.1881-29.08.1914), ***oorlogsslachtoffer.***

²¹ en een kleinzoon Petrus Geens (1806-1858) werd molenaar in St.-Joris-Winge.

²² Kinderen van deze Hieronymus Geens werden ook molenaar in Miskom, Orsmaal, Zoutleeuw en Geetbets.

Hoegaarden: De Kleine Molen, Arentsmolen, Nieuwe Molen, Celismolen (Beschermd monument 1994)

De Grote Molen, molen van Steenberg, molen van de abdij van Park, gerenoveerd wooncomplex (aan de Grote Brug)

27

De Bellekomsemolen of de molen van Lede, zoals de twee vorigen ook op de Grote Gete, maar dan in Groot Overlaar; door grenscorrectie is de molen nu gelegen op het grondgebied van Tienen.

restanten in 1940

en in 2008

Retouradres
Billen Raymond
Kalverstraat 24
3320 HOEGAARDEN

Driemaandelijks tijdschrift P802006
Afgiftekantoor 9550 HERZELE
juni, juli, augustus 2022

Editoriaal

Onze leden worden uitgenodigd op de -eindelijk- voorstelling van het boek '200 jaar Zusters te Hoegaarden', maar er moet wel ingeschreven worden vóór 10 juni (zie p. 2). Er wacht een PowerPoint en een tentoonstelling van alle eindejaarsfoto's van de gediplomeerde onderwijzeressen. Een eigen normaalschool kunnen inrichten was de levensdroom van de zusters, droom die officieel uitkwam in 1914. Bij de fusie met de katholieke normaalschool van Tienen in september 1976 kon Hoegaarden er fier op zijn meer dan 1.000 onderwijzeressen opgeleid te hebben.

De zestiende eeuw was een rampeeuw en de 17^e eeuw idem! Dat maakte een dorpswacht noodzakelijk na de zoveelste verwoesting van huizen en landerijen, een dorpswacht van 181 bewapende Hoegaardiers die er na nog eens aandringen van hogerhand uiteindelijk kwam in 1581. Dat verhaal brengen we in het volgende nummer. Eveneens in volgend nummer bespreken we de haardtelling/schouwtekening van 1748 en de volkstelling van 1763. Die twee onderwerpen zullen het hoofdbestanddeel uitmaken van nummer 228 van Alpaidis.

Daarnaast hopen we in volgend nummer voor het kanton Hoegaarden (1795-1800) en het huizenblok over de kerk ook nog een plaatsje te vinden naast een artikel over Meldert en over Outgaarden!

Onze lezers kunnen ons ook nog terugvinden op facebook
Uitgelezen plaats voor het delen van Hoegaards Erfgoed vzw.

28

Het lidgeld bedraagt 20 euro/jaargang
Wie minimum 50 euro stort wordt steunend lid, met vermelding in ons tijdschrift

Ons rekeningnummer : BE23 3630 8110 6891 BIC begunstigde: BBRUBEBB

Bezoek ons ook op facebook

website: www.hoegaardserfgoed.be

Inlichtingen: Diane Nitelet, nitelet.di@telenet.be 0496/203 997
e-mail: raymondbillen52@gmail.com 016/767 186
e-mail: dodionm@hotmail.com

Bestuursleden Hoegaardse Heemkring: Hoegaards Erfgoed vzw
Georges Stienlet (voorzitter), Rik Cipers (ondervoorzitter)

Diane Nitelet, Wasily Pedjko, Bouthé Irène, Maurice Dodion, Chris Michel, Ann Raymaekers, Noel Verlaers, Raymond Billen.